

АНОТАЦІЯ

Адлуцький Г. В. Семантичний світ I тому «Добре темперованого клавіру» Й. С. Баха: музикологічна рефлексія та виконавська практика. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Наукове обґрунтування творчого мистецького проекту на здобуття освітньо-творчого ступеня «доктора мистецтва» за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» (галузь знань 02 «Культура і мистецтво»). – Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки, Міністерство культури та інформаційної політики України, 2022.

Актуальність. Парадигмальні виміри культури постмодернізму, планетарний характер культурних процесів і водночас інтенсифікація особистісних векторів художнього опанування світу як віддзеркалення загальнолюдських шукань вічних ціннісних настанов актуалізують нові модуси мистецького, виконавського інтерпретування класичної світової музичної спадщини. I том «Добре темперованого клавіру» як перманентно значуща царина формування та вдосконалення творчої особистості піаніста-виконавця, постаючи в аурі численних редакційних версій і виконавських інтерпретацій, є тією частиною світового духовного спадку, яка значно проблематизує для виконавця інтелектуальне осягнення та творчу реалізацію виконавської концепції твору, адекватної первинно закладеним у композиторському тексті концептам.

Актуальність виявлення семантичної специфіки I тому «Добре темперованого клавіру» Й. С. Баха, семантично обґрунтованої виконавської інтерпретації твору на всіх рівнях організації музичного тексту та обґрунтування виконавських настанов, зокрема аплікатури, артикуляції, динаміки, мелізматики й педалізації, які забезпечують її технічно-операціональну реалізацію, детермінована також акцентованими в науковому обґрунтуванні творчого проекту особливостями барокової естетики; концептуальною, символічною поліфонічністю твору, резонансом його символічних форм із аксіологічними конструктами історико-культурних епох;

специфікою естетики постмодернізму; виконавською домінантою в художній комунікативній тріаді; значущістю автентичного (історичного стильового) виконавства та водночас новітньої місії виконавця – носія культурних сенсів, ініціатора культурного полілогу в синхронії та діахронії.

У процесі виконавської та методично-педагогічної реалізації творчого мистецького проекту кристалізувалися осягнення синтезу наукового та виконавського ракурсів особливостей семантичного світу І тому «Добре темперованого клавіру» Й. С. Баха. У науковому компоненті проекту це набуло вираження у виявленні динаміки та особливостей музикологічного дискурсу ХІХ–ХХІ століть щодо твору, зокрема акцентуації семіологічного модусу бахознавства, а також в обґрунтуванні авторської дефініції поняття «виконавська концепція» на когнітивно-інтелектуальному та технічно-операціональному рівнях.

Семантично обґрунтована виконавська концепція І тому «Добре темперованого клавіру» Й. С. Баха в дослідженні позиціонується як системне осмислення його емерджентного, поліфонічного світу концептів твору, що має фундаментом виявлення на макро-, мезо- та мікрорівнях організації музичного тексту його специфіки: у жанровому вимірі – як семантично поліфонічного метациклу, моноафектно-поліафектного сакрального-світського метажанру, позначеного зокрема наявністю внутрішніх, змістовно окреслених циклів і накладанням численних жанрових моделей; в інтонаційному вимірі – як масштабної царини змістовно визначених і перцептуально закріплених семантично окреслених мотивів і риторичних фігур; у тональному вимірі – як простору барокової, перцептуально усталеної семантичної визначеності тональностей; у темповому вимірі – як простору реалізації закріпленої барокової практики позиціонування темпів як перцептуально усталених маркерів афекту, емоційно-образної специфіки.

Методично-педагогічний компонент творчого мистецького проекту доводить плідність опори виконавця у формуванні темпового виміру виконавської концепції твору на принцип вартості тривалостей у викладенні

музичного матеріалу, на врахування жанрової природи компонентів метациклу, забезпечення зв'язку темпів прелюдій та фуг шляхом дотримання пульсації загальної тривалості (єдиної та кратної одиниці пульсації), вибір можливих варіантів кратності між прелюдією та фугою як чинників створення афекту, передбаченого виконавською концепцією, вибір одиниці пульсу або одиниці рахунку як виміру живої творчої енергії музиканта.

Акцентовано значущість у формуванні семантично обґрунтованої виконавської концепції І тому «Добре темперованого клавіру» Й. С. Баха осягнення виконавцем семантичного, образо- та структуротворного, а також звукозображувального потенціалу фактури та барокової числової символіки (співвіднесеної із християнською нумерологією).

Домінантна ямбічна мотивна організація та специфічне для творчості Й. С. Баха всеосяжне відчуття цілісності структурної побудови в дослідженні позиціоновано як імпульси до формування технологічних конструктів виконавського втілення композиторського тексту – артикуляції й аплікатури, динаміки, мелізматики й педалізації.

У дослідженні запропоновано та методично й виконавськи, технічно-операціонально обґрунтовано авторську систему аплікатури, яка має основою: деталізованість і позиційну зручність, зокрема як позастандартний засіб подолання технічних складнощів; забезпечення легатності; єдність аплікатурних рішень в аналогічних фігураційних формулах; потенційну варіантність у межах загальної системи редагування.

Ключові слова: творчість Й. С. Баха, «Добре темперований клавір», естетика бароко, виконавство, виконавська концепція, семантика, семантично обґрунтована виконавська концепція, композиторський текст, редакція музичного твору, жанр, риторична фігура, темпи, артикуляція, аплікатура, динаміка, мелізматика, педалізація, культурний полілог.

SUMMARY

Adlutskyi, H. V. The Semantic World of J. S. Bach's «Well-Tempered Clavier» Book 1: musicological reflection and performative practice. – Qualifying research work on the rights of the manuscript.

Scientific substantiation of the creative art project for obtaining the creative degree of Doctor of Arts in the specialty 025 «Musical Art» (domain of study 02 «Culture and Art»). – Dnipropetrovsk Music Academy named after M. Glinka, Ministry of Culture and Information Policy of Ukraine, 2022.

Relevance. Paradigmatic dimensions of postmodern culture, the planetary nature of cultural processes and at the same time the intensification of personal vectors of artistic comprehension of the world, as a reflection of the humanity's search for eternal values, actualize new modes of artistic, performative interpretation of classical musical heritage from all over the world. «Well-Tempered Clavier» Book 1 as a permanently significant area of formation and development of the creative personality of the pianist-performer, present in the aura of its numerous editorial versions and performing interpretations, is that part of the world's spiritual heritage, which significantly problematizes for the performer the intellectual comprehension and creative realization of the performative concept of the work, which will be adequate to concepts originally enshrined in the composer's text .

The relevancy of identifying the semantic specificity of J. S. Bach's «Well-Tempered Clavier» Book 1, semantically substantiated performative interpretation of the work at all levels of musical text organization and justification of performative premises, such as fingering, articulations, dynamics, embellishments treating, pedalling, providing its technical and operational implementation is also determined by accentuated in research part of the project features of baroque aesthetics; by conceptuality, symbolic polyphony of the work, by the resonance of its symbolic forms with axiological constructs of historical and cultural epochs; by the specifics of postmodernism aesthetics; by performative dominant in the artistic communicative triad; by the importance of authentic (historically and stylistically) performance and

at the same time by the modern performer's mission – the bearer of cultural meaning, the initiator of cultural polylogue in synchrony and diachrony.

In the process of performative and methodically-pedagogical realization of the creative art project the comprehension of the synthesis of research and performative approaches to features of the semantic world of «Well-Tempered Clavier» Book 1 by J. S. Bach is crystallized. In the research component of the creative art project it was embodied in the identification of the dynamics and features of the musicological discourse of the XIX–XXI centuries regarding the work, in particular the emphasis on the semiological mode of Bach studies, as well as the justification of the author's definition of the concept of «performative concept» at the cognitive-intellectual and technically-operational levels.

Semantically substantiated performative concept of «Well-Tempered Clavier» Book 1 by J. S. Bach in given research is positioned as a systematic comprehension of its emergent, polyphonic world of the concepts of a piece, comprehension which has a foundation of detection on macro-, meso- and micro-levels of musical text and of its specifics: in the genre dimension – as a semantically polyphonic meta-cycle, as monoaffective-polyaffective sacred-secular meta-genre, marked in particular by the presence of internal, musically outlined cycles and the juxtaposition of numerous genre models; in the intonational dimension – as a large-scale realm of meaningfully defined and perceptually fixed semantically outlined motifs and rhetorical figures; in the tonal dimension – as a space of Baroque, perceptually established semantic firmness of tonalities; in the tempo dimension – as a space for the implementation of the established baroque practice of positioning tempos as perceptually established markers of affect, of emotional and figurative specificity.

The methodological and pedagogical component of creative art project proves the productiveness of the performer finding support in the formation of the tempo dimension of the performative concept of the work on the principle of value of duration in the statement of musical material, in taking into account the genre nature of the meta-cycle components, in ensuring the connection of the tempi of preludes and fugues by observing the pulsation of the shared rhythmical value (single and

multiple units of pulsation), in choosing possible options for multiplicity between prelude and fugue as a factors of creating the affect envisioned by the performative concept; choice of the unit of pulse or the unit of counting as a measure of the vital creative musician`s energy.

The importance of performer`s comprehension of the semantic, formal, structural and sound-picturing potential of the texture and of Baroque numerical symbols (correlated with Christian numerology) for the semantically substantiated performative concept of J. S. Bach`s «Well-Tempered Clavier» Book 1 is accented.

The predominant iambic motive organization and the all-encompassing sense of the integrity of structural construction specific to J. S. Bach`s works are positioned in the study as impulses to the formation of technological constructs of the performative embodiment of the composer`s text – articulation and fingering, dynamics, embellishment treatment and pedalling.

The study proposes and methodically, performatively, technically and operationally substantiates author`s system of fingering, which is founded on: attention to details and positional convenience, in particular as an innovative way of overcoming technical complexities; ensuring *legato*; the unity of fingering solutions in similar figurative formulas; potential variability within generally editable system.

Key words: creativity of J. S. Bach, «Well-Tempered Clavier», baroque aesthetic, performance, performative concept, semantics, semantically substantiated performative concept, composer`s text, edition of music work, genre, rhetorical figure, tempi, articulation, fingering, dynamics, embellishment treatment, pedalling, cultural polylogue.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДОСЛІДЖЕННЯ

Статті у наукових фахових виданнях України:

1. Адлуцький Г. Проблематика сучасного стильового підходу піаніста до вибору темпів в уртексті 1 тому «Добре темперованого клавіру» Й. С. Баха.

Музикознавча думка Дніпропетровщини : зб. наук. ст. Дніпро, 2021. Вип. 2 (21). С. 255–265.

2. Адлуцький Г. Семантичний простір «Добре темперованого клавiру» Й. С. Баха як основа виконавської концепції. *Культура України* : зб. наук. пр. Харків, 2021. Вип. 74. С. 35–40.

Тези доповідей:

3. Адлуцький Г., Калашник М. Використання правої педалі у «Добре темперованому клавiрі Й. С. Баха». *International scientific innovations in human life: III international scientific and practical conference*. Манчестер, 2021. С. 302–305.

4. Адлуцький Г. Й. С. Бах. «Добре темперований клавiр». I том. Редакція Б. Муджелліні чи уртекст? *Діалог культур у полікультурному просторі сучасності* : круглий стіл. Київ : Ін-т культурології НАМ України, 2021. С. 89–91.

**СПИСОК АПРОБАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ ТВОРЧОГО МИСТЕЦЬКОГО
ПРОЕКТУ**

1. Й. С. Бах. «Добре темперований клавiр». I том, BWV 846–869. Прелюдії та фуги №№1–12. Сольний концерт. (Центральна міська бібліотека, м. Дніпро, 23 грудня 2019 р.).

2. Й. С. Бах. «Добре темперований клавiр». I том, BWV 846–869. Прелюдії та фуги №№13–24. Сольний концерт. (Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки, Concert Hall, 11 грудня 2020 р.).

3. «Особливості роботи піаніста з клавiрними текстами Й. С. Баха». Майстер-клас. (Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки, Piano Hall, 14 грудня 2021 р.).